

PROGRAM USPOSABLJANJA ZA OCENJEVANJE NA VOZNIŠKEM IZPITU**TEMELJNI NAMEN IN CILJI USPOSABLJANJA ZA OCENJEVANJE NA VOZNIŠKEM IZPITU**

Kandidat za člana izpitne komisije se mora po tem programu usposobiti, da bo:

- znal strokovno in objektivno oceniti sposobnost kandidatov za voznike motornih vozil za varno vožnjo,
- zelo dobro obvladal vožnjo motornih vozil tistih kategorij za katere bo ocenjeval kandidate na vozniškem izpitu,
- znal pravilno oceniti varnost in dinamičnost vožnje kandidata za voznika motornih vozil,
- znal pravilno oceniti odnos kandidata za voznika motornih vozil do drugih udeležencev v prometu ter okolja
- znal pravilno in natančno prepoznati različne situacije v prometu in predvideti njihove verjetne posledice,
- razvil ustrezen ocenjevalni in retorični nastop,
- razvil primerne osebne karakteristike ocenjevalca na vozniškem izpitu,
- razvil celostno gledanje na vožnjo,
- znal izvesti celovit ocenjevalni nastop člana izpitne komisije in
- znal pravilno podati in argumentirati oceno na vozniškem izpitu.

SPLOŠNI TEORETIČNI DEL (ZA KATEGORIJU B1, B)			
VSEBINA	NALOGE	CILJI	ČAS NAMENJEN IZVEDBI VSEBINE
Ocenjevanje spoštovanja Predpisov o varnosti cestnega prometa in prepoznavanje dejavnikov tveganja	Obravnava kriterijev ocenjevanja ob nespoštovanju oziroma kršitvah: <ul style="list-style-type: none"> - pogojev, omejitev in prepovedi za vožnjo motornih vozil, - načel cestnega prometa, - prometnih znakov in označb ter njihovega pomena; - splošnih prometnih pravil in pravila prednosti ter nevarnosti oziroma posledic, ki nastanejo zaradi neupoštevanja prometnih pravil obravnava posebnih svetlobnih in zvočnih signalov, ki označujejo vozila s prednostjo in vozila za spremstvo, - znakov in odredb, ki jih dajejo pooblaščen osebe za urejanje cestnega prometa, - omejitev hitrosti ter razlogov za njihovo spoštovanje, - varnega prevažanja tovora in oseb; 	Kandidat za člana izpitne komisije: <ul style="list-style-type: none"> - obvlada predpise o varnosti cestnega prometa in zna strokovno oceniti njihovo kršitev oziroma nespoštovanje, - pozna vsebino posameznih predpisov, ki urejajo varnost cestnega prometa - pozna pravila in načela cestnega prometa; - zna obrazložiti posledice neupoštevanja cestnoprometnih predpisov in drugih dejavnikov, - pozna temeljne pojme s področja cestnoprometne zakonodaje, - pozna razdelitev prometnih znakov in označb, njihov pomen in razloge za njihovo postavitve; zna pojasniti pomen in dolžnosti ravnanja voznika ob posameznih znakih in odredbah, ki jih dajejo pooblaščen osebe za 	8 ur

	<ul style="list-style-type: none"> - vpliva zaznavanja, presoje in odločanja na rekreacijski čas; - presoje, pomena in spoštovanja varnostne razdalje med vozili; - dejavnikov tveganja pri vožnji v različnih pogojih na cesti (spremembe v odvisnosti od vremena in časa); - sprememb v obnašanju pri vožnji zaradi vpliva alkohola, mamil in zdravil, duševnega stanja in utrujenosti; - motečih dejavnikov, ki odvrtačajo pozornost voznika od vožnje. 	<ul style="list-style-type: none"> - urejanje cestnega prometa, - zna pojasniti razloge za omejitve hitrosti na posameznih odsekih cest; - zna brez napak pravilno izpolniti naključno izbrano testno polo; - zna presoditi primernost varnostne razdalje in utemeljiti, če je ta razdalja neprimerna; - zna utemeljiti neustreznost prilagoditve vožnje glede na vremenske razmere in razmere na cestišču; - pozna nevarnosti sprememb v obnašanju pri vožnji zaradi uživanja psihoaktivnih substanc in zna naje opozoriti; - se zna izogniti motečim dejavnikom, ki odvrtačajo pozornost voznika od vožnje in zna nanje opozoriti. 	
<p>Predpisi o opravljanju voznškega izpita in izdaji voznških dovoljenj</p>	<ul style="list-style-type: none"> - obravnava pogojev za vpis v avtošolo ter načina usposabljanja; - obravnava pogojev za opravljanje voznškega izpita; - obravnava pogojev za izdajo voznškega dovoljenja; - obravnava pogojev za udeležbo v prometu; - obravnava obsega pravic posameznika do vožnje, ki jih izkazuje izdano voznško dovoljenje (glede na kategorijo, zdravstvene omejitve, administrativne in druge predpisane omejitve); - obravnava ukrepov in sankcij v zvezi s pravico posameznika do vožnje, ter pristojnosti organov za njihovo izrekanje; - obravnava pogojev, za ponovno pridobitev pravice do vožnje po izrečenem ukrepu ali sankciji; 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna organizacijo dela in način usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil, - pozna pogoje za pristop k opravljanju voznškega izpita, - pozna pogoje za izdajo in podaljšanje voznškega dovoljenja - zna pojasniti katera vozila sme voznik voziti glede na kategorije za katere mu je izdano voznško dovoljenje - pozna organe, ki izrekajo ukrepe in sankcije zoper voznika, ter zna obrazložiti posledice izrečenih sankcij in ukrepov - pozna pogoje za ponovno pridobitev pravice do vožnje po izrečenem ukrepu ali sankciji 	3 ure
<p>Teorija in tehnika ocenjevanja na voznškem izpitu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - obravnava teorije in tehnike ocenjevanja, - vodenje in potek voznškega izpita, - upoštevanje okoliščin pri načrtovanju relacije vožnje, - obravnava elementov ocenjevanja, - kriteriji za ocenjevanje varne vožnje, - pravilno in natančno prepoznavanje nevarnih situacij v prometu in predvidevanje njihovih verjetnih posledic, - način ocenjevanja ekološko varčne vožnje, - ocenjevanje znanja, spretnosti in obnašanja. 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna način ocenjevanja na voznškem izpitu, - pozna način vodenja na voznškem izpitu in potek njegovega izvajanja, - zna načrtovati relacijo vožnje glede na čas vožnje in druge okoliščine tako, da je omogočen ustrezen preizkus znanja in spretnosti kandidata, - pozna kriterije ocenjevanja na voznškem izpitu, - predvideva ter prepozna nevarne situacije v prometu - zna predvidevati ravnanje kandidata in ga usmeriti tako, da ne ogroža varnosti prometa, - zna upoštevati kriterije za ocenjevanje ekološko varčnega načina vožnje, - zna pravično in objektivno oceniti znanje, spretnost in 	15 ur

		obnašanje voznika ter odnos voznika do drugih udeležencev prometa.	
Osnove psihologije z načeli etike in filozofije vožnje v cestnem prometu	<ul style="list-style-type: none"> - obravnava prometne kulture ter pomena odnosa in pazljivosti do drugih uporabnikov cest - obravnava osnov psihologije - opredelitev in obravnava sposobnosti in motivacije za vožnjo - obravnava medsebojnih odnosov udeležencev v prometu - obravnava dejavnikov tveganja, povezanih s pomanjkanjem izkušenj drugih uporabnikov cest; - najranljivejše kategorije uporabnikov, kot so otroci, pešci, kolesarji in težje gibljivi ljudje; 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna osnove prometne psihologije in načela etike s filozofijo vožnje v cestnem prometu - prepozna sposobnosti voznika (fizične, senzorne, psihomotorične, mentalne) in jih zna oceniti; - zna presoditi primernost odnosa voznika do drugih udeležencev v cestnem prometu, še posebej do najranljivejše kategorije udeležencev 	5 ur
Poznavanje motornih vozil in cest ter vožnja v odnosu do okolja	<ul style="list-style-type: none"> - obravnava osnov zgradbe vozil in funkcionalnosti posameznih sestavnih delov na varno vožnjo; - obravnava in odkrivanje najpogostejših napak pri krmiljenju, zavornih sistemih, pnevmatikah, lučeh in smernih kazalcih, reflektorjih, vzvratnih ogledalih, vetrobranskem steklu in brisalcih, izpušnem sistemu, varnostnih pasovih in zvočnih opozorilnih naprav - obravnava pravilne rabe varnostnih pasov, naslonjal za glavo in varnostne opreme za otroka - obravnava ustrezne rabe zvočnih opozorilnih naprav - obravnava dejavnikov za zagotavljanje zmerne porabe goriva in omejitev emisij onesnaževalcev okolja; - tehnični pregled motornih in priklopnih vozil; - obravnava pogojev za registracijo motornih in priklopnih vozil - obravnava pogojev za izdajo prometnega dovoljenja in določanje njegove veljavnosti - obravnava pogojev, ki vplivajo na zavorno razdaljo in sposobnost oprijemanja cestišča v različnih vremenskih pogojih v odvisnosti od stanja cestišča; - obravnava najpomembnejših načel glede varnostnih ukrepov pri stopanju iz vozila; - obravnavanje lastnosti različnih vrst cest in z njimi povezane zakonske zahteve; - obravnava tveganj, ki nastanejo pri premikih in vožnji različnih vrst vozil in zaradi različnih vidnih polj 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna osnovno zgradbo vozil in funkcionalnost posameznih delov za zagotavljanje varne vožnje - pozna najpogostejše napake na posameznih delih vozila in zna preveriti njihovo delovanje, - pozna naprave za aktivno in pasivno zagotavljanje varnosti ter način njihove uporabe; - pozna dejavnike za zagotavljanje zmerne porabe goriva in omejitev emisij onesnaževalcev okolja - zna pojasniti pogoje za udeležbo vozila v cestnem prometu; - zna oceniti zavorno razdaljo glede na različno stanje cestišča in različne vremenske pogoje - zna oceniti stopnjo tveganja pri premikih z vozilom glede na vrsto ceste, vozilo in vidno polje - pozna zakonodajo, ki ureja delitev javnih cest zna opisati njihovo klasifikacijo - pozna tehnične elemente cest in njihov vpliv na varnost prometa 	4 ure

<p>Osnove komuniciranja člana izpitne komisije</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pojem komunikacije oziroma sporazumevanja - načini komunikacije oziroma oblike sporazumevanja - obvladovanje strokovnih izrazov z lastnega poklicnega področja - orodja za zagotavljanje sproščene in ustvarjalne komunikacije v skupini - govorno-slušna komunikacija - slišanje in poslušanje - oblike verbalnih in neverbalnih sporočil - vizualni nastop z obvladovanjem telesa (drža telesa, mimika obraza, gibi rok) - načini premagovanja ovir pri komuniciranju - izvedba predstavitve oziroma seznanitve 	<ul style="list-style-type: none"> - zna vzpostaviti stik s kandidatom za voznika motornih vozil - pozna strokovne izraze in jih zna razložiti - zna izraziti mnenja, stališča, razpoloženja in želje - zna razločiti med bistvom in podrobnostmi; - zna komunicirati na način, da ublaži strah pred opravljanjem izpita - zna jasno in nedvoumno usmerjati kandidata za voznika na izpitni vožnji - zna jasno in nedvoumno podati oceno izpita 	<p>5 ur</p>
--	--	--	-------------

POSEBNE VSEBINE TEORETIČNEGA DELA ZA KATEGORIJU A

VSEBINA	NALOGE	CILJI	ČAS NAMENJEN IZVEDBI VSEBINE
Posebnosti vožnje vozila, ki vplivajo na varno udeležbo v prometu	<ul style="list-style-type: none"> - obravnava ravnanj na katera mora biti pozoren ocenjevalec pri ocenjevanju kandidata za voznika motornih vozil kategorij AM, A1, A2 in A, - obravnava mehaničnih vidikov v zvezi s prometno varnostjo z dodatno pozornostjo stikal za ustavitev v sili, nivoju olja v motorju, lučeh, smernih kazalcev, zvočnih in opozorilnih naprav, kontrolnih luči na armaturni plošči, stanje pnevmatik, krmilnega mehanizma in verige - obravnava namena uporabe zaščitnih potrebščin, kot so rokavice, zaščitna oblačila, motoristični škornji oziroma drugo zaščitno obušalje in zaščitna čelada - obravnava slabše vidnosti voznikov motornih koles za druge uporabnike cest - obravnava dejavnikov večjega tveganja, ki nastanejo zaradi različnih pogojev na cesti - obravnava delovanja sil na vozilo pri vožnji v zavojih - obravnava vodenja vozila (naravnost, v zavojih – različni slogi vožnje) - obravnava izbire pravilnega načina zaviranja v nevarnosti glede na vrsto zavornega sistema vozila (z in brez ABS). 	<p>Kandidat za člana izpitne komisije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna usmeriti pozornost na ravnanja kandidata za voznika, ki so bistvena za varno udeležbo v prometu s kolesom z motorjem in z motornim kolesom in oceno vožnje - pozna posebnosti vozila in njihov vpliv na varno udeležbo v prometu - pozna namen uporabe zaščitnih potrebščin in zna utemeljiti njihovo uporabo - je seznanjen z večjim tveganjem pri vožnji vozila in pozna ukrepe za njegovo zmanjšanje - pozna delovanje fizikalnih sil na vožnjo vozila - pozna prednosti in slabosti različnih stilov vožnje. 	20 ur

POSEBNE VSEBINE TEORETIČNEGA DELA ZA KATEGORIJE C1, C, D1, D, BE, C1E, CE, D1E IN DE			
VSEBINA	NALOGE	CILJI	ČAS NAMENJEN IZVEDBI VSEBINE
Posebnosti vožnje vozila, ki vplivajo na varno udeležbo v prometu	<ul style="list-style-type: none"> - obravnava ravnanj na katera mora biti pozoren ocenjevalec pri ocenjevanju kandidata za voznika motornih vozil kategorije za ocenjevanje katere se usposablja (C1 in C ali D1 in D ali BE ali C1E in CE ali D1E in DE), - obravnava pravil o času vožnje in postankih - obravnava predpisanih počitkov (pred pričetkom vožnje in med njo) - obravnava uporabe nadzorne naprave za kontrolo dela voznika in gibanja vozila v cestnem prometu - obravnava pravil glede na vrsto prevoza blaga ali potnikov - obravnava predpisanih dokumentov o vozilu in transportnih dokumentih, potrebnih za domači in mednarodni prevoz blaga in potnikov - obravnava ravnanja v primeru prometne nesreče, ki jih je treba sprejeti po nesreči ali podobnem dogodku, vključno z ukrepanjem v sili (evakuacija potnikov in osnovno znanje prve pomoči): - obravnava varnostnih ukrepov, ki jih je treba sprejeti med odstranjevanjem in zamenjavo koles - obravnava pravil o masi in dimenzijah vozil - obravnava vidnega polja, ki je ovirano zaradi lastnosti vozil - obravnava posebnosti zaradi konstrukcije in delovanja motorjev z notranjim izgorevanjem, tekočin (npr. motorno olje, hladilna tekočina, tekočin za hidravlične mehanizme, tekočini za pranje vetrobranskega stekla), sistema izgorevanja goriva, električnega sistema, sistema vžiga, prenosa (sklopke, menjalnika itd.) - obravnava vzdrževanja vozil (redno vzdrževanje, podmazovanje in zaščita pred zmrzovanjem) - obravnava montaže in pravilne uporabe pnevmatik ter skrbi zanje - obravnava načina delovanja in vzdrževanja servo 	<p>Kandidat za člana izpitne komisije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna usmeriti pozornost na ravnanja kandidata za voznika, ki so bistvena za varno udeležbo v prometu z motornim vozilom kategorije za katero se usposablja in oceno vožnje, - Pozna predpise o času vožnje, odmorih in počitkih mobilnih delavcev - pozna predpise, ki veljajo za prevoz posameznih vrst blaga oziroma potnikov - pozna dokumente, ki so predpisani za prevoz potnikov in blaga v domačem in mednarodnem prometu - pozna obveznosti ravnanja v primeru prometne nesreče, - pozna pravila o masi in dimenzijah vozil - je seznanjen z večjim tveganjem pri vožnji vozila in pozna ukrepe za njegovo zmanjšanje - pozna posebnosti vozila gleda na njihovo konstrukcijo - je seznanjen z načinom vzdrževanja posameznih delov vozila 	20 ur

	<p>sistemov za zaviranje in krmiljenje, ter o uporabi sistema pri blokiranju koles</p> <ul style="list-style-type: none">- obravnava pomena preventivnega vzdrževanja vozil in potrebnih tekočih popravil- obravnava delovanja in vzdrževanja sistema sklopk (samo kategorije C, D, CE in DE)- obravnava varnostnih dejavnikov glede obremenitve vozil<ul style="list-style-type: none">- nadzor tovora (nalaganje in pričvrstitev), težave z različnimi vrstami tovora (npr. tekočine, viseči tovari...), natovarjanje in raztovarjanje blaga in uporaba opreme za natovarjanje (samo za kategorije C in CE)- voznikovi odgovornosti glede prevoza potnikov; udobje in varnost potnikov, prevoz otrok (samo kategorije D in DE)- obravnava voznikove odgovornosti glede prevzema, prevoza in dobave blaga v skladu z dogovorjenimi pogoji (samo kategorije C in CE).		
--	---	--	--

PRAKTIČNI DEL ZA KATEGORIJU B

VSEBINA	NALOGE	CILJI	ČAS NAMENJEN IZVEDBI VSEBINE
Vožnja vozila	<ul style="list-style-type: none">- Določitev relacije vožnje- Vožnja motornega vozila (z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja) v prometu- Analiza vožnje	Kandidat za člana izpitne komisije: <ul style="list-style-type: none">- zna načrtovati relacijo vožnje glede na čas vožnje in druge okoliščine, ki jih mora pri načrtovanju poti upoštevati,- zna izvesti vse operacije z motornim vozilom, katerih namen je uspešna in varna vožnja v skladu s prometnimi pravili, okoliščinami na cesti in v prometu, in v skladu s prometno etiko,- zna opredeliti kritične situacije, ki so nastale med vožnjo in navesti razloge za svoje ravnanje v teh situacijah	5X2 uri
Izvedba elementov preizkusa spretnosti z vozilom	Prikaz izvedbe vseh elementov preizkusa spretnosti z vozilom (z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja) na neprometni površini	<ul style="list-style-type: none">- se zna pripraviti na izvedbo in izvesti vse elemente preizkusa spretnosti z vozilom, ki se preizkušajo na vozniškem izpitu za posamezno kategorijo.	10 ur
Spremljanje izpitne vožnje	Spremljanje izpitne vožnje z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja)	<ul style="list-style-type: none">- se v praksi seznanj z ocenjevanjem na izpitni vožnji	20 ur
Ocenjevanje izpitne vožnje	Simulacija izpitne vožnje (z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja)	<ul style="list-style-type: none">- zna sprejeti kandidata za voznika motornih vozil in preveriti listine, ki jih mora pred pričetkom izvedbe praktičnega dela vozniškega izpita,- zna pojasniti kandidatu način vodenja in poteka izpita,- zna načrtovati relacijo vožnje glede na čas vožnje in druge okoliščine tako, da je omogočen ustrezen preizkus znanja in spretnosti kandidata- zna jasno in nedvoumno voditi kandidata za voznika motornih vozil- zna predvidevati ravnanje kandidata in ga usmeriti tako, da ne ogroža varnosti prometa,- zna oceniti vožnjo kandidata za voznika motornih vozil- zna jasno podati oceno in jo utemeljiti glede na varnost vožnje, dinamičnost vožnje, zavedanje kandidata o tveganjih, predvidevanje in izogibanje nevarni situaciji.	10 ur

PRAKTIČNI DEL ZA KATEGORIJE A, C, CE, D, DE			
VSEBINA	NALOGE	CILJI	ČAS NAMENJEN IZVEDBI VSEBINE
Vožnja vozila	<ul style="list-style-type: none"> - Določitev relacije vožnje - Vožnja motornega vozila (z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja) v prometu - Analiza vožnje 	<p>Kandidat za člana izpitne komisije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna načrtovati relacijo vožnje glede na čas vožnje in druge okoliščine, ki jih mora pri načrtovanju pota upoštevati, - zna izvesti vse operacije z motornim vozilom, katerih namen je uspešna in varna vožnja v skladu s prometnimi pravili, okoliščinami na cesti in v prometu, in v skladu s prometno etiko, - zna opredeliti kritične situacije, ki so nastale med vožnjo in navesti razloge za svoje ravnanje v teh situacijah 	4X2 uri
Izvedba elementov preizkusa spretnosti z vozilom	Prikaz izvedbe vseh elementov preizkusa spretnosti z vozilom (z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja) na neprometni površini	<ul style="list-style-type: none"> - se zna pripraviti na izvedbo in izvesti vse elemente preizkusa spretnosti z vozilom, ki se preizkušajo na vozniškem izpitu za posamezno kategorijo. 	5 ur
Spremljanje izpitne vožnje ¹	Spremljanje izpitne vožnje z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja)	<ul style="list-style-type: none"> - se v praksi seznanj z ocenjevanjem na izpitni vožnji 	7 ur
Ocenjevanje izpitne vožnje	Simulacija izpitne vožnje (z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja)	<ul style="list-style-type: none"> - zna sprejeti kandidata za voznika motornih vozil in preveriti listine, ki jih mora pred pričetkom izvedbe praktičnega dela vozniškega izpita, - zna pojasniti kandidatu način vodenja in poteka izpita, - zna načrtovati relacijo vožnje glede na čas vožnje in druge okoliščine tako, da je omogočen ustrezen preizkus znanja in spretnosti kandidata, - zna jasno in nedvoumno voditi kandidata za voznika motornih vozil, - zna predvidevati ravnanje kandidata in ga usmeriti tako, da ne ogroža varnosti prometa, - zna oceniti vožnjo kandidata za voznika motornih vozil - zna jasno podati oceno in jo utemeljiti glede na varnost vožnje, dinamičnost vožnje, zavedanje kandidata o tveganjih, predvidevanje in izogibanje nevarni situaciji. 	5 ur

¹ Če zaradi konstrukcije vozila ni mogoče izvajati vsebine "Spremljanje izpitne vožnje" kandidata za člana izpitne komisije za ocenjevanje na vozniškem izpitu C in CE kategorije, se usposabljanje izvaja z ocenjevanjem simulirane izpitne vožnje. Na enak način se lahko usposablja tudi kandidat za člana izpitne komisije za ocenjevanje na vozniškem izpitu D in DE kategorije.